

Jaká jsou očekávání pro rok 2021/2022 z pohledu prodeje cukru

WHAT ARE EXPECTATIONS FOR 2021/2022 SUGAR SALES

Evropský trh s cukrem je od října 2017 liberální, tzn. že na něm již neplatí žádné omezení ve výrobě (v minulosti jím byly produkční kvóty), stejně tak již neexistují exportní licence, nestanovuje se minimální cena cukrové řepy a rovněž není stanovena referenční cena cukru.

Jedním z faktorů, který bude mít vliv na další vývoj trhu s cukrem v Evropské unii, je světová cena cukru, dalším neméně významným faktorem ovlivňujícím evropský cukerní trh pak je také výroba a celková bilance cukru v EU.

Světová cena cukru a její vývoj

Od kampaňového roku 2020/2021 se obecně očekávalo, že výroba cukru bude celosvětově opět deficitní, tzn. že spotřeba cukru bude vyšší než produkce. Bohužel do tohoto předpokladu promluvila negativně pandemie Covid-19, která snížila spotřebu cukru a navíc i ceny paliv. Na tento vývoj velmi rychle zareagovala Brazílie, největší světový výrobce cukru a druhý největší světový výrobce lihu, která změnila poměr užití třtiny: místo lihu začala vyrábět více krystalického cukru (podíl zpracované třtiny na výrobu krystalického cukru vzrostl z 34 % na 46 % v roce 2020/2021, odhady pro rok 2021/2022 uvádějí zachování tohoto podílu). V kampani 2020/2021 vyrobila Brazílie historicky rekordní množství krystalického cukru (41 mil. t oproti 30 mil. t v roce 2019/2020), sklizeno a zpracováno bylo celkem 657 mil. t cukrové třtiny. Z pohledu ethanolu došlo v letošním roce k redukci výroby, a to z 35 mil. t na 32 mil. t. Za tímto poklesem stojí slabá poptávka (vlivem Covid-19), pokles cen benzinu a oslabující brazilská měna.

Indie, druhý největší světový producent, rovněž predikuje dobrou sklizeň a poslední odhady hovoří o výrobě 31 mil. t cukru. Země vedle výroby krystalického cukru rozvíjí i svůj lihový program, kdy cíl stanovený pro rok 2022, tj. 10% přimíchání ethanolu do benzinu, byl již v některých státech Indie splněn letos. Ambicí indické vlády je navýšení přimíchávání lihu (20 %) v roce 2025, což by vedlo k významné diverzifikaci užití třtiny.

Na druhou stranu se předpokládá výrazný pokles výroby cukru v Rusku, z loňských rekordních necelých 8 mil. t na letošních 5,2 mil. t. Stojí za tím pokles osevních ploch řepy zhruba o 0,2 mil. ha (meziročně o 19 %) a výrazný propad výnosů.

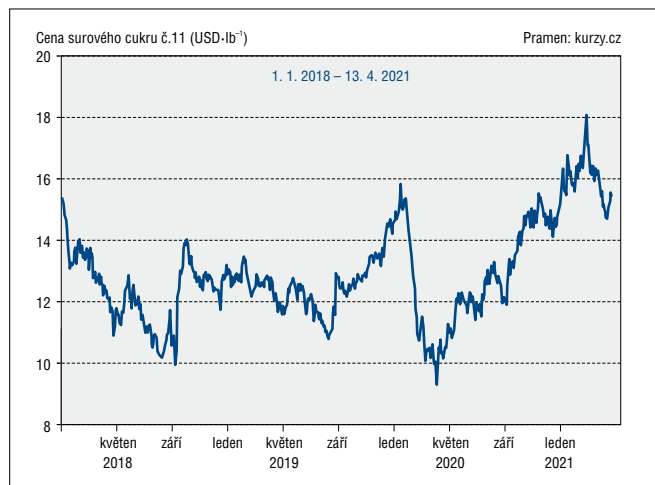
Dle posledních aktualizovaných odhadů se predikuje světová výroba cukru vyšší než v předchozím kampaňovém roce, kdy má dosáhnout hodnoty celkem 186 mil. t. Pro rok 2021/2022 se poslední prognózy přibližují 190 mil. t, a to především díky produkci v Thajsku a v EU. Vedle růstu výroby cukru roste i jeho spotřeba, a to i přesto, že ve vyspělých státech stagnuje. Nicméně regiony, jako je Afrika a Asie, jsou dnes hlavními oblastmi, kde se i nadále očekává výrazný růst poptávky. Světová spotřeba se pohybuje na úrovni 184 mil. t cukru a poslední odhady opět mluví o 1% meziročním nárůstu v roce 2021/2022 na 187 mil. t.

Od května 2020 dochází k nárůstu světové ceny cukru (obr. 1.), v únoru 2021 pak jeho cena prolomila 18 centů za libru.

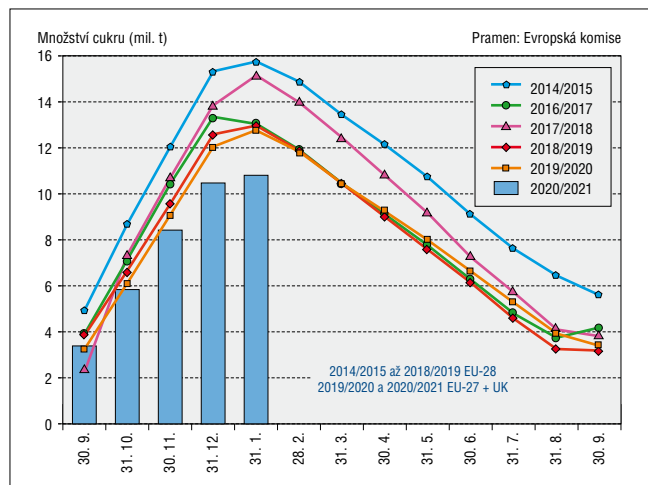
Výroba a celková bilance cukru v EU

Podle poslední oficiální statistiky Evropské komise z února letošního roku se výroba cukru v Evropské unii v uplynulé kampani očekává ve výši 14,65 mil. t (je uvedena výroba EU-27 již bez

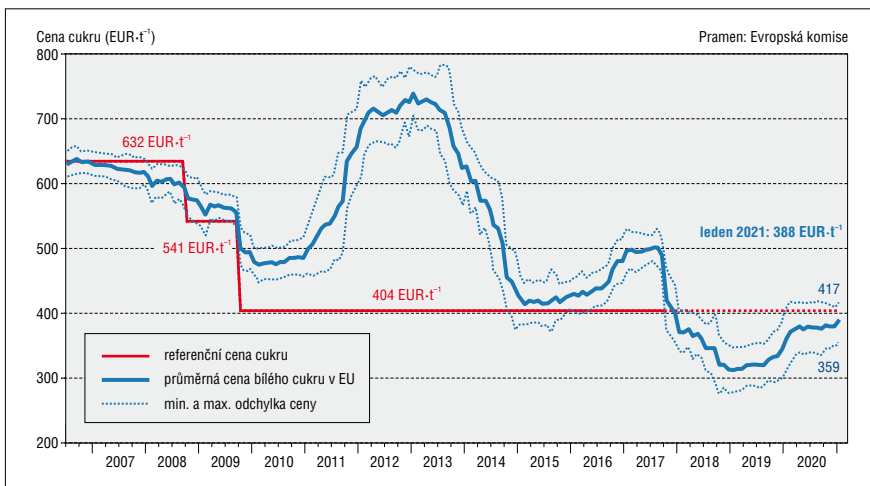
Obr. 1. Vývoj světové ceny cukru (kotované ceny NY11)

Obr. 2. Vývoj zásob cukru v Evropské unii

Obr. 3. Vývoj cen cukru v Evropské unii

Velké Británie, ve které se očekává výroba 0,9 mil. t). Celkem se tedy jedná o výrobu 15,55 mil. t cukru (EU-27 + GB), což je o 11 % méně v meziročním porovnání (v roce 2019/2020 celková výroba EU-28 dosáhla 17,45 mil. t). Největší pokles zaznamenala Francie (o 32 %, vlivem nízkých výnosů způsobených virovou žloutenkou řepy), Německo, druhý největší výrobce cukru, hlásí meziroční propad výroby cukru zhruba o 5 %. Osevní plochy řepy se meziročně snížily přibližně o 3,2 %.

Dovozy cukru do EU dosáhly za uplynulý kampaňový rok stejné výše jako o rok dříve, tj. 1,9 mil. t, z toho více jak 55 % tvoří dovozy v rámci bezcelních dovozních kontingentů EBA. Nejvíce se dováží cukr do Velké Británie, kterou následují Španělsko a Itálie. Tyto země jsou ve výrobě cukru dlouhodobě deficitní. K výraznému propadu došlo v meziročním srovnání u exportu, kdy bylo z EU celkem vyvezeno pouze 0,8 mil. t cukru, což je dvakrát méně než o rok dříve a několikanásobně méně než v době produkčních kvót. Nejvíce cukru vyvážela Francie, dále pak Belgie a Polsko. Z uvedených údajů vyplývá, že saldo zahraničního obchodu EU je záporné. Výroba isoglukosy, přímého konkurenta cukru, nedoznala výrazné meziroční změny, celkem bylo vyrobeno necelých 600 tis. t. Zásoby cukru na konci srpna byly meziročně o 650 tis. t vyšší v porovnání s předchozím rokem z důvodu negativního vlivu pandemie Covid-19, která v EU snížila prodej cukru, především v dubnu až červnu.

Spotřeba cukru v Evropské unii

Spotřeba cukru v EU je ovlivňována mnoha faktory, jako jsou zdravý životní styl, nutriční vyváženost, mnohdy i zavádění cukerních daní (naposledy v Polsku od ledna 2021). Největší vliv v meziročním srovnání je však připisován již zmíněné pandemii Covid-19, která omezuje svými restrikcemi spotřebu. Z některých provedených studií vyplývá, že lidé zkonzumují více cukru, pokud se stravují mimo svůj domov, což v době pandemie není s ohledem na vládní restrikce možné. Celkově se odhaduje, že vliv Covid-19 snížil meziročně spotřebu cukru v EU o 0,5–0,7 mil. t.

Zmíněné vlivy budou i nadále ovlivňovat trh s cukrem nejenom v EU. Cena cukru je a bude určována na základě vývoje nabídky a poptávky. EU již třetím rokem po sobě snižuje výrobu cukru. I přesto ji stále patří třetí příčka největšího světového výrobce. Pokud dojde k rozvolnění restrikcí díky započatému programu očkování proti Covid-19, lze předpokládat, že se poptávka postupně vrátí na své původní hodnoty a s ohledem na letošní nižší výrobu cukru dojde i ke snížení celkové zásoby cukru v EU (obr. 2.). Cena cukru, který se v Evropské unii v současné době obchoduje (obr. 3.), je stále pod hranicí 390 €·t⁻¹ (poslední reportovaná průměrná cena volně loženého cukru v EU z ledna 2021 je ve výši 388 €·t⁻¹).

Cukr je základní potravinou určenou primárně pro lidskou výživu, avšak nalézá další uplatnění nejenom ve výrobě lihu, ale i v jiných oblastech, jako jsou farmacie, kosmetika, chemický průmysl atd.

Martin Kolář, Tereos TTD, a. s.